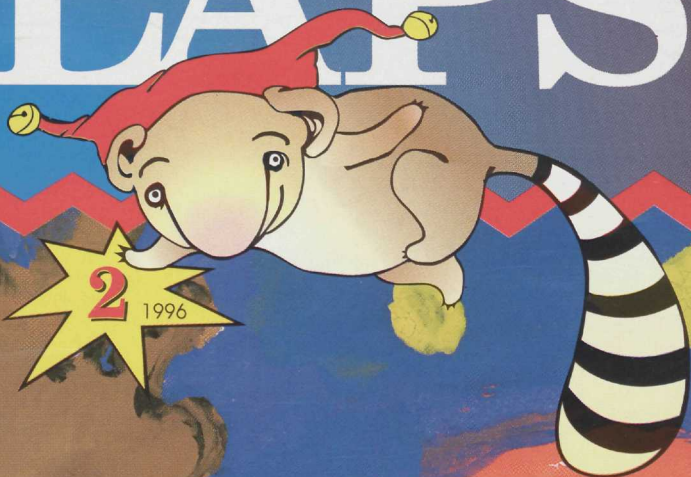

HIEA LAPS

Hind 8.90

**PANDALE
ronimist pahaks
EI PANDA**

**Jõulukuusk
soome moodi**

**Hambamehe
HAMBURGER**

AUTOPOSTER

**Jõulupostkaardid
TÄITSA MUIDU**

Triibu-Liine küsib: "Millega rõõmustad jõuluvana?"

Eerik (I):

Mina olen küll raamatuneelaja, aga salme mul eriti palju peas pole. Arvan, et laulan ühte hiirtelaulu, see tuleb mul hästi välja.

Triinu (V), pildil paremal:

Kõigepealt ütlen talle tere ja teatan, et mul on koolis kõik viied. Aga kui sellest on kingisaamiseks vähe, siis... eks me koolikooris ikka õpime mõne päkapikulaulu. Muide, jõuluvana töötab meie koolis õpetajana, ma ise nägin!

Gätriin (VI), pildil vasakul:

Viimasel ajal jõuluvana ennast meie kodus enam ei näita, ja päkapikud on ka miskipärast harvemaks jäänud. Jõululauludest mul puudust ei tule, sest laulan samuti kooris ja tunnistusel on mul enamasti neljad ja viied, nii et eriti ma jõuluvana kartma ei pea.

Karl ja Juhan (III):

Meie käime Inglise Kolledžis ja seepärast loeme arvatavasti midagi ingliskeelset. Jõuluvana peaks ju kõiki keeli oskama. "What can You do, Pulcinello, funny fellow" on päris vahva salm. Tegelikult on see hoopis laul, ja igasuguseid liigutusi tuleb ka seda lauldes teha.

Rebekka (I):

Mina laulan seda ilusat laulu, et "Heliseb, tiliseb aisakell!"

Patrick (soome koolipoiss):

Soome on jõuluvana kodumaa ja minu isa on jõuluvana. Laulan talle väga vana laulu: "Joulupuu on rakennettu". Seda oskab iga soomlane!

Merlin (I):

Mul on peas ilus luuletus "Martha mänguasjad", seda loengi. Ma arvan, et koolilaps võib jõuluvana

vanale lugeda ka lasteaias õpitud salme, eks ju?

Annely (kunstiõpetaja):

Mina loen jõuluvana oma õpilaste tehtud muinasjutte. Need meeldivad talle väga!

Herol (I) pildil paremal ja Rasmus (I) vasakul:

Aega ju on, eks õpetaja meile midagi kindlasti õpetab, tema teab kõiki asju.

Peep (luuletaja):

Mina loen oma luuletust!

Lumepilv! Lumepilv!
Ära nyd sõua mööda!
Ega sind suisa ei sööda,
sa pole suhkruvatt.

Lumepilv! Lumepilv!
Ma soovin jõuluks suuski,
juba on toodud kuuski,
maa aga alles must.

Lumepilv! Lumepilv!
Mata mind hange alla!
Las mina sääl siis olla
vait nagu tukunui.

Lumepilv! Lumepilv!
Ole nyd, ole nyd armas!
Ah, juba kaetud varbad –
tulebki valge jõul!

Triibu-Liinel tekkis jõulude eel küsimus:

"Kas tõesti on igal lapsel oma ingel?"

Vastab
usuteaduste
doktor
Alar Laats.

Aga kas inglid on mehed või naised?

Mitte ainult igal lapsel, vaid kõigil inimestel on oma kaitseingel. Jumal on loonud kõik inimesed ja sellega on ta nagu isa kõigi inimeste jaoks. Seepärast tahab ta head igaühele. Mis on aga kellelegi hea, seda ei oska keegi meist täpselt arvata. Inglid on nagu Jumala käsi, mis kaitseb ja juhib inimesi. Teiselt poolt on kaitseingel nagu Jumala mõte, mis saadab inimest, ükskõik, kusta ka ei oleks. Jumal mõtleb ju alati iga lapse peale.

Sellele küsimusele ei saagi vastata. Kas Jumala käsi on mees või naine? Mis soost on minu käed? Kas on Jumala mõte meessoost või naissoost? Mis soost on minu mõtted? Aga inglid on ka nagu hea tuju või nagu naer. Kas naer on meessoost või on ta hoopis naissoost? Inimesed ei tea ju, milline Jumal välja näeb. Ning samamoodi me ei tea ka, kuidas inglid välja näe-

vad. Nad polegi ju üldse nähtavad. Kuidas maalida näiteks naeru? Aga ikkagi püüavad kunstnikud mõnikord naeru joonistada. Ning mõnikord see õnnestubki. Samamoodi on ka inglitega.

HEA LAPS
Las eakitse Liidu väljaanne
Väljaandja ALAR TAMM

Pärnu mnt. 59
Tallinn, EE0001
Tel. 681 728

Toimetaja LEELO TUNGAL
Kujundajad ANNELIIS AUNAPUU ja VIVIKA KALT
Esikaanel MARILIIS KALJASE joonistus

Pandale ronimist pahaks ei panda

Hiinas mägede jalamil elav panda on tööpoolest väga osav ronija, kuid suurema osa elust veedab ta siiski maa peal: puu otsa põgeneb panda kribinal siis, kui panter või alpi hunt teda jälitab.

Paks mustavalgekirju kasukas kaitseb pandat külma eest nii hästi, et ta võib talv läbi uinakut tegemata bambusemetsades mütata.

10 – 12tunnine tööpäev

Panda töö on toidu otsimine ja söömine. Oma põhitoitu – bambuseoksi – pistab ta päevas nahka 15 – 20 kilo, ja seejuures on talle suureks abiks esijalgade küljes viienda varba kõrval asuv nahkpadjake. Sellega hoiab ta osavasti

libedatest okstest kinni. Peale bambuseokste sööb panda ka muid taimi, putukaid, väikesi linde, kalu ja närilisi.

Ainult üks poeg

Pandad veedavad suurema osa elust üksinda, ainult kevadel teevad isas- ja emasloomad lühikesi kohtamisi, ning 4-5 kuu pärast sünnib emapandal lehtedest ja heinast meisterdatud pessa üks poeg. Haruharva tulevad ilmale ka kaksikud, kuid kuna panda ei jõua korraga kahe lapse eest hoolitseda, siis jätab ta alati nõrgema unarusse ja kasvatab ikkagi üles ainult ühe poja. Pandalaps ei sarnane sündides oma vanematele – ta on siis rotti suurune, ja ta keha on kaetud hõredate valgete karvakestega. Kuu aja pärast ilmuvad ta kassasse mustad laigud, ja teise kuu möödudes, kui silmad lahti lähevad, hakkab ta veidi ka käima. Pooleaastaselt on noor panda täiesti iseseisev ning lahkub ema juurest.

Tulevik on tume

Kuigi hiinlased on panda üle uhked ja seadus keelab pandasid küttida, jääb neid ilusaid loomi kogu aeg vähemaks nagu bambusemetsigi: bambusest tehakse mööblit ja suusakeppe. (Võib-olla on Sinugi suusakepi küljes istunud mõni panda?) Tohtu hulk pandasid hukub aga bambuse õitsemise ajal. Bambus õitseb küll vaid kord 100 aasta jooksul, kuid pärast seda taim sureb. Bambuse seemnetest uute söögiks kõlbulike taimede kasvamine võtab aga 15 aastat... 1975.-76. aastal hukkus

bambuse õitsemise ajal tervelt kümnendik pandadest. Mustalaigulist pandat nimetatakse ametlikult suureks ehk hiidpandaks. Väike panda kannab punavalgekirjut kasukat ning on hoopis teistsuguse näoga. Paari aasta eest

leidsid hiina loodusteadlased esmakordselt ka üleni halle ja üleni valgeid suuri pandasid.

Angela Karu (Groningen)

Meie vahva HENNO KÄO

*Autoportree
joonistas
Henno üleeile
peegli ees
istudes.*

*Henno
naabritüdruk Astaga
1947. aastal.*

☉ Lemmikraamat lapsepõlvest?

Eks neid olnud ikka mitu. Leidsin kusagilt ilma alguse ja otsata sõjajärgse lugemiku, kus olid katkendid "Seitsmest vennast" ja "Pál-tänava poistest". Lugesin neid mingi isevärki tunde-ga, mida võib ehk nimetada lum-museks. Pisut hiljem sain need raama-tud ka tervikuna kätte, lisaks veel "Tom Sawyeri". Lemmikuteks on need kolm jäänud tänase päevani, olen neid lu-genud korduvalt. Muide, ka see kaan-teta lugemik on alles. Sirvin seda vahel hardusega.

☉ Lemmiktoit?

Kartulid kõigkvõimalikul moel. Kruu-bipuder. Öunad. Ja muidugi pann-koogid.

☉ Lemmikvärv?

Oranž.

☉ Lemmiktund koolis?

Joonistamine. Laulmine. Emakeel.

☉ Kõige ebameeldivam tund?

Matemaatika.

☉ Kas sul on eeskujusid või lemmikkangelasi?

Eeskujuks, enamasti kättesaamatuks, on paljud kunstnikud ja lastekirjani-kud nii meil kui mujal. Lemmikkange-

lasteks on tegelased ülalnimetatud raamatutest.

☉ Kas oled saanud kahte? Missuguses õppeaines?

Lugematul hulgal. Peamiselt mate-maatikas, aga ka vene keeles.

☉ Parim sõber koolis? Praegu?

Naabripoiss Kalle. Nüüd on parim sõber mu oma naine.

☉ Kelleks tahtsid saada? Mida pead oma suurimaks saavu-tuseks?

Imelik küll, aga tahtsin saada kunsti-kuks, kes joonistab lasteraamatutesse pilte. Et ma selleks sain, seda peangi oma suurimaks saavutuseks. Oleksin ju võinud kogemata saada ka korst-napühkjaks. Või mereröövliks.

☉ Sinu ilusaim päev lapsepõlves?

Päris kena tunne oli ühel kaugel ja kaunil kevadpäeval koju kõmpida, esi-mene klass seljataga, kiituskiri näpus.

☉ Kas sul on lapsi? Mis on nende nimed?

Mul on poeg Kalle, kes on juba ammu suur ja töötab Eesti Televisioonis teh-nilise poole peal. Tal on kõvasti tehni-kaasoon, mida mul pole sendi eestki. Ja kui mina ainult plõnnin kitarri, siis tema mängib seda pilli ikka korrali-

kult. Kallel on tütred Eva-Marie ja Johanna, kes käivad praegu teises ja kolmandas klassis.

☉ Millega tegeleksid, kui oleksid praegu laps?

Joonistaksin. Aga seda teen ma ju nüüdki. Mängiksi, aga ilma mänguas-jadeta, rohkem selliseid ettekujuta-mismänge, nii nagu kauges lapsepõl-ves. Kuid seda teen ju lugusid kirjuta-des praegugi. Läheksin kuhugi kunsti-ringi või muusikakooli – omal ajal Saaremaal kõrvalises külas sellist või-malust ei olnud. Kindlasti käiksin iga päev ühe teatud kiviaia ääres. Arvan siiani, et lapsena nägin seal päkapikku. Tahaksin teda jälle näha.

Lapsed tammusid porisevõitu õuel ega osanud midagi mõistlikku peale hakata. Ometi oli neil parasjagu käsil vähemalt kolm ülitoredat asja: koolivaheaeg, jõululaupäev ja muidugi ka lapsepõlv. Aga lund ei olnud. Ilma lumeta pole ju talvel õues tühjagi teha. Nad heitsid veel ühe lootusetu pilgu halli taevasse ja lonkisid tuppa. Seal oli juba magus piparkoogilõhn. Ja varsti võis hakata kuuske ehtima.

Samal ajal jätsid lugematud lumehelbed maha oma ema, suure halli pilve, ja kiirustasid maa poole. Tõsi küll, kiirustamiseks on sihkest siiasinna ja üles-alla lendlemist küll raske nimetada, aga ometi nad püüdsid. Pole just kerge kiirustada, kui oled isegi udusulest kergem. Aga lumehelbelgi on kohusetunne, ja jõulud olid kohe käes. Ja jõulud ilma lumeta... ah, pole mõtet rääkida!

Kõige rohkem rabeles ja pabistas kõige pisem lumehelbeplika, kelle nimi oli Helve. Ta kartis, et jõulud ja võib-olla nääriski saavad läbi enne, kui nemad ükskord alla jõuavad. Kartmiseks oli ka põhjust, sest Helvele tundus, et ta lendleb muudkui ülespoole, ja sinna ei saanud midagi parata. Vist oli emal, suurel hallil pilvel, õigus olnud, kui ta ei tahtnud väikest Helvet õue lubada. "Kasva pisut, küll siis jõuad," oli ema öelnud, "terve pikk talv ju ees." Aga või siis Helvel oli mahti kasvamist oodata! Tema tahtis pidulikult maha sadada just jõuluõhtul.

Maa lähenes küll, aga hirmus aeglaselt. Varsti märkas helbetüdruk, et on üksi jäänud. Õed-vennad olid juba kaugel all. Pingutas Helve mis pingutas, aga teistele järele ei jõudnud. Üksinda hõljuda polnud just lõbus. Tegelikult Helve koguni kartis seda tumedat salapärast maad, mis nii pikka aega lähenes. Oh, ta oleks heameelega pugunud tagasi ema pehmesse varjulisse põue, kus polnud ei hirmu ega muresid.

Juba hakkas hämarduma. Igatsetud maa seal all muutus üha mustemaks ja süngemaks. Nüüd oli helbeplikal hirm nahas. Ta kohe ei saanud teisiti, kui nuttis natuke. Hirm sellest ei hoolinud, vaid muudkui kasvas. Helve nuttis veel. Ja veel. Pisaraid tal jätkus. Aga ilm oli

vahepeal külmemaks muutunud ja pisarad külmusid otsekohe jääks.

Äkki tundis helbetüdruk, et lausa sööstab maa poole, tuul kõrvus vuhisesemas.

Külmunud pisarad olid talle tublisti raskust lisanud. Juba jõudis ta järele oma õdedele ja vendadele, juba kihutas neist möödagi. Isegi hirm ei jõudnud talle järele, vaid jäi kaugele maha. Kiiresti lähenev maa ei kohutanudki enam. Nüüd oli seal näha rõõmsaid kutsuvaid tuletäppe. Need olid kodusused nagu tähed taevas...

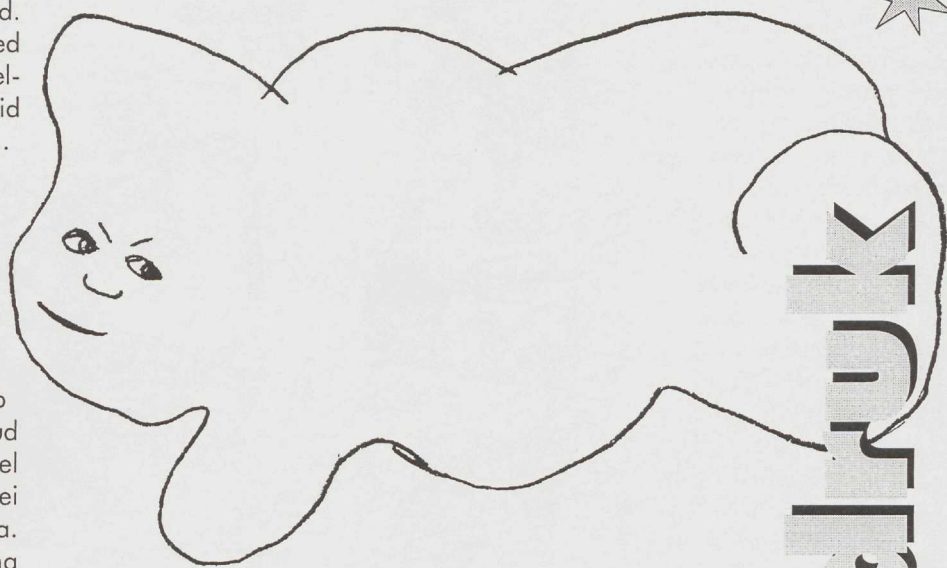
Toas oli kuusk juba ehitud ja vorstid särisesid ahjus. Keegi lastest hiilis õue luurama, kuidas selle jõulu-

vana tulekuga lood on. Tema see oligi, kes nägi langemas esimest lumehelvest.

"Häid jõule!" hõikas Helve poisile tervituseks. Tundus, et poiss kuulisteda, sest jõmpsika näole ilmus äkki lai naeratus.

"Noh, kas tuleb?" pärisid teised äreval sosinal, kui poiss tuppa astus, nägu naerul.

"Lund hakkab sadama!" kuulutas poiss rõõmusõnumit, ja kohe olid kõigi ninad vastu külma aknaruutu. Aknast õuele langevas valgusvihus tantsisid imeilusad lumeräitsakad. Nüüd olid siis ka Helve õed ja vennad lõpuks päralejõudnud.

Pildi autor
Kärt Hammer
(Sally Studio)

Helbetüdruk

Tempel jõuluvana hallil habemel

Elas kord kaugete maade ja merede taga üks jõuluvana. Tal oli väga palju abilisi – päkapikke. Nad olid nii pisikesed nagu hiirekesed, ja kõigil olid väikesed toredad päkapikumütsikesed peas. Jõuluvanal ja tema abelistel oli suur-suur maja, kus pakiti kingitusi, oodati lastelt kirju ja kust mindi laste juurde kingitusi viima. Jõuluvana oli juba päris vana, umbes 90 aastane. Ta oli väga ihanud endale hästi-hästi pikka habet. See oli tal tõesti juba pikk. Ükskord tuli üks päkapikk jõuluvana juurde, istus talle habemesse ja ütles, et kirjast hakkab üle ajama. Jõuluvana tõusis püsti, ohkas ja läks laste kirjadele vastama. Tavõttis kõigepealt paberi, kirjutas kirja valmis ja pani templi peale. Templile oli kirjutatud "Lapimaalt". Nii pidi ta kirjutama üle viiesaja korra, ja kui tuli viimane kiri, jaksas jõulu-

na vaevalt sellele vastata. Kõigepealt kirjutas ta kirja valmis, kleepis kinni ja pani siis templi peale. Aga ta käsi vääratas ja tempel sattus pikale hallile habemele. Sinna jäigi templiljalg! Aga tema seda ei märganud ja läks kirju posti panema. Kui siis päkapikumehikesed seda nägid, kukkusid nad naerma, nii et terve maja kajas. Jõuluvana ei saanud aru, milles asi oli, kuid päkapikud ei saanud kuidagi naeru pidama. Kui siis üks väike päkapikk naerusttoibus, küsis ta jõuluvanalt: "Kas sa arvad, et me ei teagi, et sa oled Lapimaalt pärit?" Jõuluvana lausub jämeda häälega: "Aga ega ma polegi seda arvanud." Päkapikk küsis: "Aga miks sa siis oma habemele Lapimaa templi oled löönud?" Jõuluvana vaatas siis ehmunult oma habet ja nägi, et on sellele tööpoolest kogemata templi pannud. Ega ta päris ära kohkunudki – võttis suured rätsepakäärid, lõikas habemelt jupi maha – habe oligi juba liiga pikk. Nüüd oli jõuluvanale habe ainult põlvini, aga ta ise oli niisama rõõmus kui ennegi.

Margit Kummer (12) Suuremõisa põhikooli VII klassist

Kukemuinasjutt

Paksus metsas elasid loomad oma tavalist elu. Jõulusid pidasid nad koos ja võtsid uut aastatki koos vastu. Täpselt uusaasta tulekul kires kukk – tema elas siis metsas. Ka sel aastal valmistuti jõuludeks. Tehti pikad pidulauad ja ehiti kuusk. Aga külm jää ja tuul olid kiusu täis. Nad ei tahtnud, et uus aasta tuleks. Pika mõtlemise peale jõudsid nad otsusele: "Uinutame kuke maga-

ma, et ta uut aastat ei saaks kuulutada!" Järgmisel päeval kogunesid kõik lõkke äärde, aga kukk puudus. Ilma temata ei saanud ju uut aastat vastu võtta. Kõik hakkasid kukke otsima, aga tema magas sügavat und kuuse oksal. Oksalt oksale hüpatas märkas oravemand magavat kukke. Küll proovis orav teda äratada, aga asjatult. Orav kutsus teisedki appi, aga kellelgi ei

õnnestunud kukke äratada. Uue aastani oli veel paar minutit. Kõik olid hirmul. Kuid kukk ärkas ja kires nii, et terve mets kajas. Kuu oli saatnud oma valgusekiired kukele ja need äratasid ta üles. Sellest ajast saati pole tuul ja külm loomi eriti näpistanud. Kukk aga saadeti kodulinnuks, etta inimesi õigel ajal üles ärataks.

Kristel Jänes, Pärnu Niidupargi põhikooli VIa klassist

Päkapikud

Elasid kord kaks päkapikku, ühe nimi oli Päck ja teise nimi oli Peeter. Esimese advendi ajal pidid nad esimest korda elus minema kommi viima. Nad kiirustasid väga ja neil oli veel palju kilomeetreid käia. Siis nad nägid, et teised päkapikud sõidavad

leevikestega. Nad otsisid endale ka leevikese, sõitsid kakskümmend kilomeetrit maha. Siis leevike maandus ja puhkas. Nad kõndisid edasi ja nägid valget rottii. Selle valge rotiga sõitsid nad edasi. Kui nad ühe maja juurde jõudsid, laskis rott enne maha Päka ja

pärast Peetri. Nad läksid hiireaugust majasse ja panid kommi lapse sussi sisse. Sedasi nagu nad tulid, nii ka läksid tagasi.

Ott Rebane (9) Suuremõisa
põhikooli IV klassist

Pildid joonistas Edgar Valter

Jõulumuinasjutt

Elas kord poiss nimega Peeter. Ta oli seitsme aastane ja õppis esimeses klassis. Enne jõule pani ta õhtuti alati sussi aknalauale ja leidis igal hommikul selle seest mõne kommi. Varsti olidki jõulud käes. Jõululaupäeva õhtul, kui tuba oli ehitud, ootasid kõik jõuluvana. Peetril olid salmid ammu peas, aga kui jõuluvana sisse astus, küsis ta hoopis: "Kas tahad minuga kaasa tulla?" Peeter läks koos jõuluvanaga õue. Seal ootas neid saan kümne põhjapõdraga. Jõuluvana ladus saani kaheksa paksu tekki. Niipea, kui jõuluva-

na põtradele märku andis, tuiskasid need minema. Iga põdra kaelas oli kuldne kelluke. Jõuluvana kõlistas neid, kui tee oli kinni. Lõpuks olid nad Lapimaal. Siin oli nii külm! "Lähme vaatame, kuidas Lakko ja Takko ka elavad," ütles jõuluvana ning suunas põdrad ühe majakese poole. Selle akendest kumas valgust. Ukse juures askeldas noor suuremat kasvu päkapikutüdruk. "See on Grete – Jõulumaa kõige tuntuim ja hoolikam koristaja," tutvustas jõuluvana. Nad astusid majakesse. Parajasti pühitseti Tokko sünnipäeva.

Laul oli leiba, piima, verivorsti, liha ja kala. Kohal oli ka üks teine Jõulumaa koristaja. "See on Gidda – väga tubli koristaja ja kokk," tutvustas jõuluvana teda. "Jaa, tema valmistab meile selliseid häid toite!" kiitis Lakko. Äkki aga muutusid kõik päkapikud inimesteks ja jõuluvana ei seisnud enam Peetri kõrval, vaid istus ta ees. Peeter polnudki Jõulumaal, vaid oma kodus! Aga siiski oli see lõbus jõuluõhtu!

Ivo Heinloo
Järveotsa Keskkooli VI klassist

Oh sa saurus!

Dinosaurus

!ohtri juures?

Eelmises numbris kõneles onu Aleks dinosauruse politseisse sattunud skeletist. Nüüd küsis lapsur loodusteadlaselt: **"Miks saurused välja surid? Kas seepärast, et nad ei läinud arsti juurde?"**

Onu Aleks pajatab:

"Selle kohta on teadlastel mitmeid hüpoteese. Ega saurused surnud kõik välja ühel ööl vastu esmaspäeva – nad hakkasid tasapisi kaduma 90 – 100 miljonit aastat tagasi.

Räägime tõsisematest hüpoteesidest.

Esimene

neist väidab, et süüdi olid **meteoriidid**. Umbes 3-4 korda 100 miljoni aasta jooksul põrkasid tohutu suured (mitte künka või Oleviste kiriku kasvu, vaid Tallinna linna suurused) meteoriidid Maaga kokku ja tekitasid maasse saja või mitmesaja kilomeetrilise läbimõõduga lehtrid. (Neid saab kosmosest vaadata.) Maaga kokku põrkudes meteoriidid plahvatas ja paiskas ülestohutud tolmuhiid, päike ei paistnud enam maale ja maapealne soojuskiirus ei pääsenud ka nii palju välja, kui pidanuks.

Saurused olid taimetoitlased, kes toitusid sootaimedest – suurtest mahlakatest osjadest ja sõnajalgadest. Aga kui tekkisid väikesed hölmikpuulaadsed taimed, ginkod ja okaspuud, milles leidub vaiku ja tõrva, siis jäid saurused nälga. Ega's nad männivaablaste menüüga leppinud!

Teise hüpoteesi kohaselt

oli põhjus selles, et Maa peale sadas õhukese kihina väga raskest metallist **iriidiumist** koosnevaid meteoriidikesi. See tehnika jaoks vajalik, ilus metall (Iris tähendab ju vikerkaart) on

aga elusolenditele mürgine. Saurused osutusid sellele eriti vastuvõtlikuks. (Imetajatel, sõbrad, on võime hoida oma keha temperatuur kõrge – see on meie abivahend mürkide vastu võitlemiseks.)

Meie kauged esivanemad olid juba kreodontid – suure suuga roti sarnased vilkad ja asjalikud kukkurloomakesed. Nende lapsed istusid ema seljas ja hoidsid sabakestega ema sabast kinni nagu opossumid praegu. Neile iriidium ei mõjunud nii hullusti kui saurustele, kes olid ju tohutu suured, sõid-jõid tohutult. Ega olegi kasulik liiga suur olla: kui planeedil tekivad muutused, säilivad väikesed loomad paremini.

Kolmas hüpotees kõneleb hapudest vihmadest:

130 miljoni aasta eest oli sada, mitusada või mitu tuhat korda rohkem vulkaane kui praegu. Vulkaanid paiskasid õhku happelist ollust, mis sadas vihmamana maa peale ja rikkus nii taimi kui ka sauruste mune. Kuid muna – ka linnumuna – peab hingama.

Parimas olukorras olid imetajad, kelle lapsed ei kasvanud munas, vaid ema kõhus, kus nad olid kaitstud ega puutunud happeliste vihmadega kokku. Sauruste munad olid väga suured. Vanemad valvasid ja kaitsesid neid küll kiskjate eest, kuid ei osanud neid peita nii nagu troopilise saare kilpkonn, kes paneb oma 60-80 muna sügavale liiva sisse, või praegused maod, kes kaitsesid mune oma kehaga.

Neljas

on abihüpotees, mistõttab koos kolme eelmisega. Putukad ja praeguste siilide ning karihiirte taolised imetajad närisid öösiti sauruste mune. Saurused kui külmaverelised loomad muutusid ööjaheduses loiuks. Imetajaid aga jahedus ergutabki – nii siile kui neid noori, kes lähevad tantsima-trallima. Soojaverelised on ikka suur asi!

Viimasena tuleb

hüpotees jutumärkides – kurb nali, milles leidub ka tõevake: saurused surid igavuse kätte! Neil oli mitu miljonit aastat head elu, kus maa oli jagatud suurte-väikeste sauruste vahel: taimetoitlased sõid taimi, putuktoidulised, sõid putukaid, kiskjad sõid neid mõlemaid, kuid parajal määral, nagu roomajatel kombeks. Näiteks meie loomaia suured (üle 4 meetri pikkused) tiigerpüütonid söövad üks kord nädalas, vahel kord kahe nädala jooksul. Türrannosaurused ja allosaurused olid kiskjad, kes sõid igau-nadoone, estergosaurusi ja pronto-saurusi mõõduka kiirusega. See oli rahulik üksluine elu, kus iga liik oli põhjalikult kohanenud just nende tingimustega, ja kui miski hakkas muutuma, siis ei suutnud nad enam sellega harjuda. Muide, surid, välja ka merekrokodillid – mageveekrokodillid jäid ellu ja elavad suurepäraselt tänini. Nemad – nagu ka kilpkonnad – on vanemad kui saurused. Maod on ju "uustulnukad", nad tekkisid 70 miljonit aastat tagasi, kui sauruste väljasuremine käis juba täie hooga.

Nii et vali aga ise endale meelepärane sauruse-hüpotees. Või leiuta hoopis uhiuus!"

TYRANNOSAURUS Rex

TYRANNOSAURUS REX OLI KISKJA JA ELAS
70 MILJONIT AASTAT TAGASI. TEMA PIKKUS
KÜÜNDIS 15 MEEETRI NIING TA OLI LIHA-
SÖÖJATE SAURUSTE SEAS ÜKS SUUREMA-
TEST. TYRANNOSAURUS OLI ÄRIATRAVASTI
ROHEKASPRUUNI VÄRVI NIING OMA TUGE-
VATEL TAGAJALGADEL VÕIS TA JOOSTA
ÜSNÄ KIIRESTI.

Jõuluvana pesapaik on teadagi Põhja-Soomes – Lapimaal. Küllap seal kasvavad kuused metsaski, küünlad okstell! Soomlased armastavad jõulupühade eel ehtida mitte ainult kuuski, vaid ka aknaid ja uksi.

Punaste lintidega ehitud pärjad ja haljad oksakerad rändavad Metsälilja lillepoest kiiresti kodudesse. Kuid kindlasti tekib lastel õige jõulutunne just siis, kui pärjad-kuused on ehitud oma kätega. Vantaas asuvas laste teaduskeskuses HEUREKA korraldatakse jõulude eel kuuseehtimisvõistlusi. Võib-olla leiad Sinagi kuusekonkursi piltidelt mõne hea idee?

Fotod: Heureka

Jõuluvana kodukandi kuused

O-hoo-hoo!

Mario

lippab, maalib, voolib ja luuletab

Mario Raitar on seda sorti poiss, kelle kohta öeldakse: "Ei see püsi pudeliski!" Pudelisise vist keegi Mariot panna pole proovinud, aga laua taha joonistama on teda saatnud nii ema kui vanaema – nemad on mõlemad kunstnikukäega ja -haridusega daamid. Ja ennäe: pintsel ja pliiaats peletavadki poisist mõneks ajaks müramisetuju eemale! Maalides ja voolides on Mario põhjalik ja asjalik. Tema piltidest ja kujudest koostati koguni isiknäitus, mida võis sel sügisel näha nii Rahvusraamatukogus kui Eesti Lasteraamatukogu Õismäe osakonnas. Suur uhke raamatukogu ei ajanud Mariole hirmu peale: näituse avamise usaldas ta Ivi Eenmaa ja teiste tähtsate tädide hooleks ning vudis ise saalis väsimatult edasi-tagasi. Tele- ja radioreporteritel oli kunstniku usutlemisega tükk tegemist! Ka siis, kui lasteraamatukogu direktress Anne Rande Mariole kingitust üle andis, hoidis ema igaks juhuks pojal küünarnukist kinni. Kunstnik, kujur ja luuletaja Mario Raitar on nimelt kolme aastane.

Leelo Tungal

Puu- ringiloom

Linnuna lendavad aastad, jätavad puudesse ringisid.

Selline luuletus oli puuringiloomal.

Puuringiloom loeb puu ringisid.

Kuuse ringisid ka.

Tal on suured silmad, et näeks pimedas, ja tal on silmade juures neli taskulampi.

Üks on kollane, teine roheline, siis on sinine ja üks veel kollane.

Tal on suur nina nagu jõehobul on. Selline oranž.

Tal on roheline jopp seljas, et ei oleks külm.

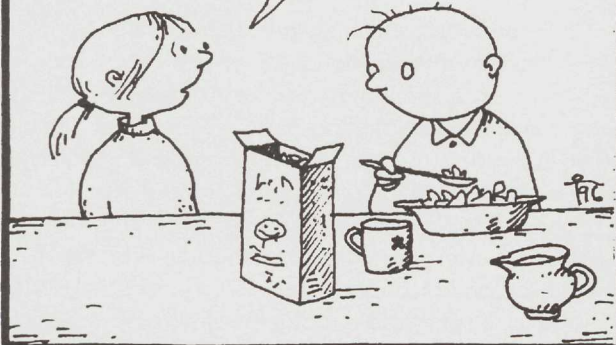
Temal on ilus lilla kleit, selline puuringidega kleit.

Puuringiloomale meeldivad väga puuringid.

Mario Raitar

PAI VENNAKE, ÄRA
SÖÖ NEID MAISI-
HELBEID !

ILUS, NÄGUS								
KATU- SËLT								AASTA
								TORM, VAHVA
								KURJA LOOMA HAA- LITBUS 2xTÄHT
					SPETSI- AALNE URVE & LEO NUMBER			
								VEENE KEISER PESEMIS- KOHT
PÜHA- PÄEV								
SÄRGID				URMAS LÄTI PEALINN HUVI- ALAD		VALU- HUUD	KLOOSTRI- ÕED	
						ESIMENE NOOT	SEKUND	
ILMAR HÖLBUS, KERGE SUUR LOOM							APRILL	
							MITTE SAGELI	
						ILUTAIM KEHA VÄLJA- SURNUD LOOM		
		AURU- RÜNGAS TAEVAS 2xTÄHT AITAN						
				ESIMENE KOER KOSMO- GES				REEDE
				...:KÄRG		... JA TAAT		MAJA SILM
		EHK AHTO & VIRVE PRUUN- VETIKAS				VANUS		
				NAIN RIIK AASIAS 2xTÄHT		VÄGA AUSTA- TUD OTSIAJA HÕIGE		
		AAR UNO & NELE TONN						ASERBAID- ZAANI PEALINN EVE AIVAR
KOBRA 2xTÄHT				VIBU- PÜSS SUUR NIILUSE PAIS				

Parimatele lahendajatele helikassett "Ott ja valged jänesed"

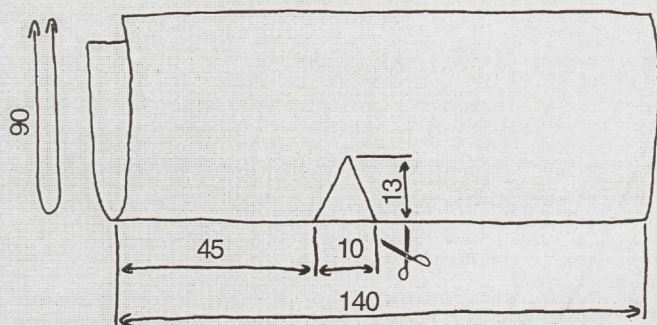
Ristsõna koostas Ilmar Trull

Hea lõige on üle kõigeti!

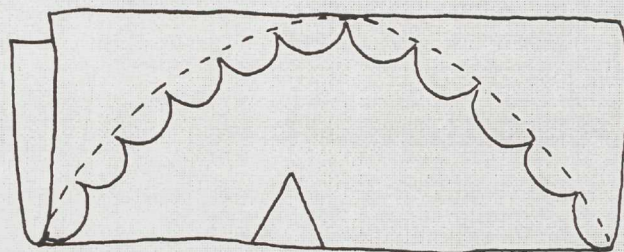
Sellelt leheküljelt leiad jooniseid, mida saad kasutada – kas üksipäini või siis ema ja vanema õe abiga – vahvate karnevalirõivaste valmistamiseks. Kui sa pole varem õmblemisega tegelnud, siis tuleb kogunud nõelameistri abi kindlasti kasuks!

Aga kui Sul endal on ehk mõni vahva meisterdamismõte või -kogemus, siis võiksid sellest kirjutada-joonistada teistelegi!

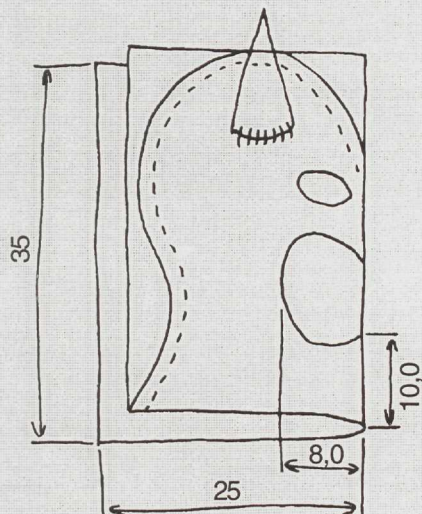
Joonis 1

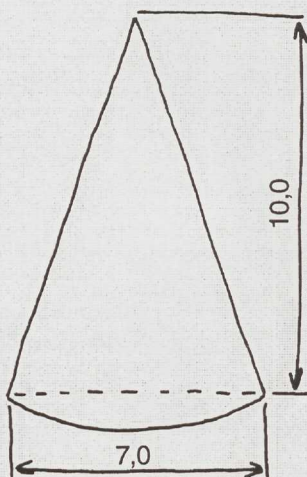
Joonis 2

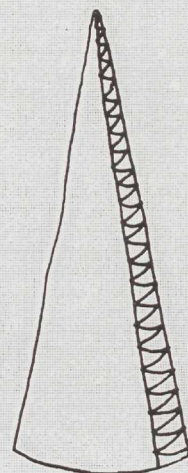
Joonis 3

Joonis 4

Joonis 5

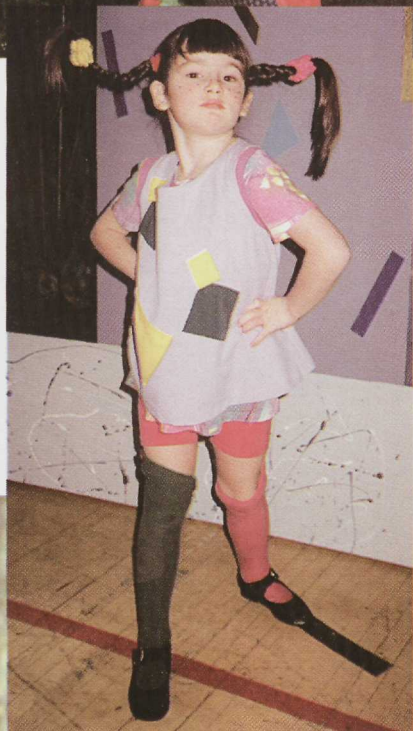
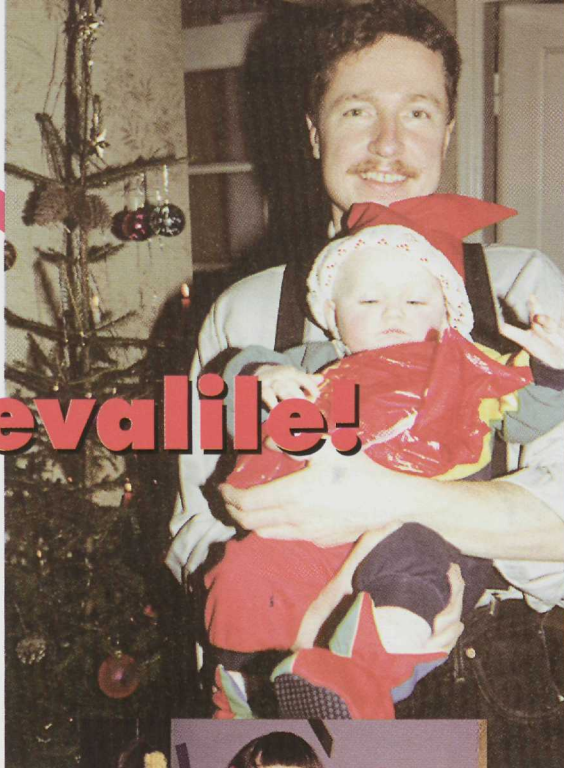
Karnevalile!

Aastavahetusel on vahva igasuguseid pidusid pida-da. Karnevale võiks mõnikord koduski korraldada. Ainult et kelleks karnevalil hakata?

Miks mitte

Pipiks!

Kapis leidub ikka mõni kirev riidelapp, millega võid oma kleidi väheke lõbusamaks lappida. Kui sul on pikad juuksed, siis saad nendest teha toredad turris patsid – põimi juustesse paindub peenike traaditükk, nii nagu tegi Greete. Jalga tõmba erinevat värvi sukad, ninale maali mõned prisked tedretähnid – ja õpi Pipi laul ka selgeks!

Kui päris-päkapikud pahaks ei pane, siis võid ennast kaunistada ka

päkapikumütsiga.

Selle õmblemisega saad kindlasti hakkama. Kängemad mehed (nagu pildil olev Indrek) võivad karnevalil esineda

Batmanina.

Selleks, et olla Batmani moodi, peab sul olema lihtne keep ja mask. Keebi alla pane mustad dressid või teksad ja must sviiter, ning kätte tõmba tumedad sõrmikud.

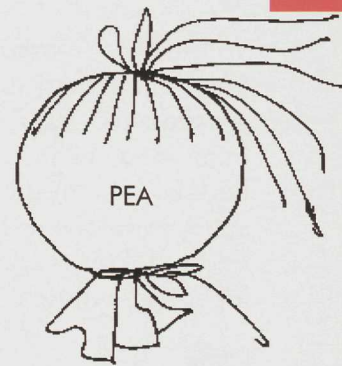
KEEBIKS võta vähehargnev must riidetükk mõõtudega 140 x 90 cm. Murra kangas pikisuunas pooleks, mõõda esiosa kaelaauguni 45 cm. Lõika õlasuunas piklik kaelaauk, siis läheb pea läbi. (Joonis 1.) Lõika riide serva ilusad sakid – need võid kriidiga ette joonistada. (Joonis 2.) Ema aitab sul rinnale ka paksust riidest nahkhiiremärgi teha.

MASKIKS sobib paksem puuvillane trikoorie – kasvõi tükk vanast dressipluusist. Joonista riidele peakuju, õmble masinal läbi. Jäta õmblusvaru 1 cm, ülejäänud lõika ära. Lõika riidesse näo- ja silmaavad. Ninaosa võid liimikangaga tugevdada, siis ei rullu see kandmisel üles. Nüüd ääresta need avad nii, et keera väike õmblusvaru välja ja õmble siksakpistel üle ääre. Kui kangas ei hargne, võid jätta avad ka äärestamata. Keera mask ümber ja tee talle kõrvad – nende tähtsate asjade tegemiseks võta tugevam must riie või pane õhemale kangale liimiriiet alla! Lõika selline tuutu. (Joonis 4.) Murra see pooleks, keera õmblusvaru sisse, ääresta siksakpistega. Kui vaja, siis topi veel vatiini sisse, et kõrv jääks toekam. Sobita kõrvad maski külge, kinnita siksakpistel masinaga või käsitsi. Jõudu tööle ja head lennuilma!

Osavnäpp

Igale lapsele jõuluingel!

Ingli meisterdamiseks on sul vaja: natuke trikootaži keha jaoks, õrna kleidiriiet, veidike pitsi, paela, mõni ilus nööp, kohevat lõnga või läikivat siidi juusteks, tükk pitsi või tülli tiibadeks. Vali inglile õrnad, heledad riidetükid! Tee valmis inglil pea: lõika ümmargune riidetükk, täida see vati või villaga ja seo "pallikeseks". Juuksed tiki lõngakaupa pealae ümber ja seo palli keskele hobusesabaks. Silmad ja ninanõpsi võid tikkida, kuid nendeks saab pruukida ka pisikesi pärleid. Tee akvarelliga nukule roosad põsed (enne niisuta kergelt põsekohti ja ära värviga liialda.)

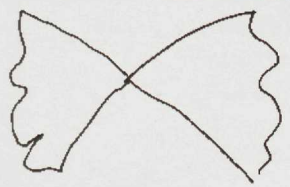
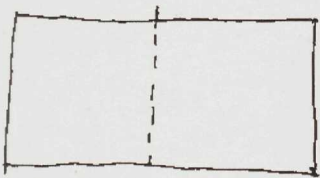
Kleidiks lõika suurem ümmargune riidetükk, mille keskele tee väike lõhe, et saaksid peapalli sõlme ära peita. Kinnita pea kleidi külge. Kinnituskohd varja väikese pitsiribaga ja kaunistaseosega. Muide, kleit saab kaharam, kui ta on kahekordne.

Tiivad saad ristkülikukujulisest riidetükist, mille seod keskest "liblikaks", kuid võid need ka paberist voltida. Kinnita tiivad seljale.

Kui oled osav, võid kleidiserva alla ka tillukesed jalad meisterdada. Pealaele võid teha väikese aasa, millest saad inglil üles riputada. Las ta siis kaunistab su jõulupühi!

Tiiu Laur

TIIVAD

Triibu-Liine Nessuke käis hiljuti arsti juures igasuguseid asju uurimas. Hea, et ta pole kadekops – nüüd saad Sinagi teada, mida doktor Tarkpea lapsurile pajatas.

Inimese aju mäletab tervelt 50 000 erinevat lõhna. Osa neist on muidugi mõista haisud... Ja igale lõhnale pole Sa kindlasti veel nimegi pannud... Huvitav, mitmest aroomist koosneb jõululõhn?

Kui palju on ajus vett? Usud või ei: tervelt 80 %!

Mis sa kostad: aju lakkab kasvamast siis, kui oled viie-teistkümne aastane! Kähku õppima, enne kui hilja!

Kolmveerand kehasoojusest lahtub pea kaudu. Ahah, seepärast ema su pead katsubki, kui tahab teada, kas oled haige või mitte!

Mõtelda: silmalaud ei olegi loodud ainult ilu pärast, vaid hoopis selleks, et aidata pisaratel silma pinda puhtaks loputada! Laud teenivad silma niisamuti, nagu "kojamehed" pühivad auto tuuleklaasi!

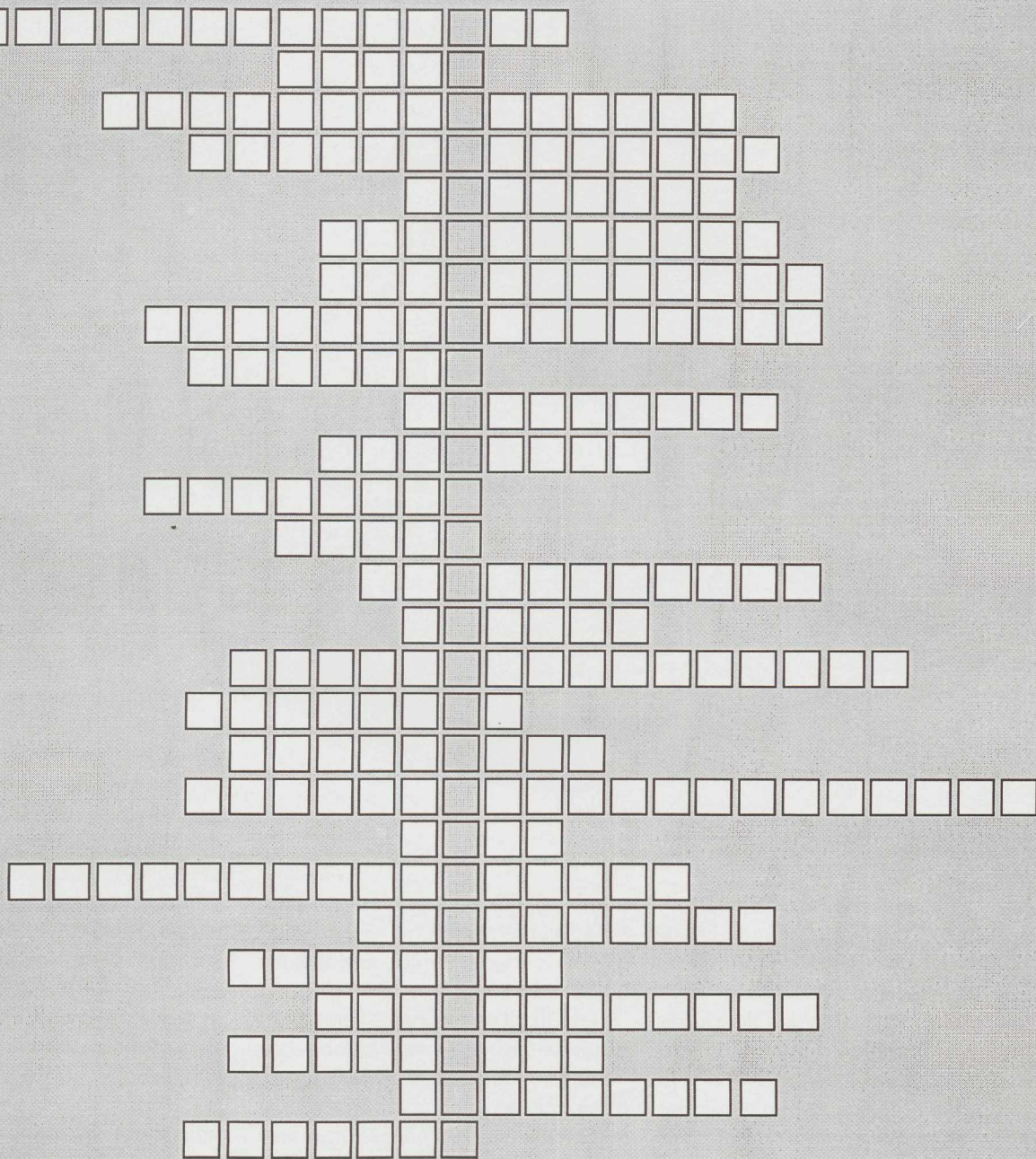

Su keele pinnal on erinevad piirkonnad, mistunnevad nelja põhimaitset: kibedat, soolast, haput ja magusat. Jõulude ajal on kahtlemata magusa maitsemise rakkudel tegemist kõige enam! Lase aga piparkoogidel hea maitsta!

Pea on peasi!

Seest siiruveeruline, pealt peakarvaline... Niisuguses hiigelajus ei ole kohe kindlasti 80% vett – see on nimelt plastikust ajumudel, mida võib imetleda soome laste teaduskeskuses HEUREKA.

**jälle
tegutsemas!**

Raamatukoi

Sseekord uurime koos raamatudetektiiv Koirot'ga Anderseni! Tänavu möödub 130 aastat sellest, kui eesti keelde tõlgiti esimene Hans Christian Anderseni muinasjutt. Jõulude aegu 120 aasta tagasi ilmusid aga esimesed kaks eestikeelset H. Chr. Anderseni muinasjuturaamatut. Kui sa alljärgnevad H. Chr. Anderseni muinasjutud ja lood paned ruudustikus õigetele kohtadele, siis saad teada, kuidas oli selle muinasjutu nimi, mille Lydia Koidula eesti keelde tõlkis.

Hüppajad
Ingel
Keisri uued rõivad
Kiirjooksjad
Kotkapeeg
Kõige viimane pärl
Leedrimemm
Liblikas
Luigepesa
Lumemees
Midagi
Pardihoovis

Piltideta pildiraamat
Pipramehe öömüts
Printsess hernel
Päristösi
Roosihaldjas
Sitikas
Teekaaslane
Tobe-Hans
Tuleraud
Vari
Veetilk
Vorstitikusupp

Väikese Ida lilled
Ööbik
Ükselujuhtum

**Parimatele
auhindadeks
"Kardemoni linna
röövlid"
kirjastuselt Varrak!**

Raamatudetektiiviga
pidas sidet Andres Jaaksoo

Moodsa kunsti

Oskuslikult nöela ja niiti kasutades ja vajadusel terava noaga lõigates (ettevaatust!) anna paksematele vahtkummitükkidele poolkumer kuju – neist saavad hamburgeri ülemine ja alumine sai. Keera õhuke vahtkumm rulli, värvi roosakaspunaseks ja keera seejärel õhukese kile sisse. Seo otsad niidiga. Saad toreid viineri (tegelikult peaks hamburgeri vahel olema kotlet, kuid viiner näeb tunduvalt parem välja). Kujunda rohelistest tüllist salatileht. Aseta see koos viineriga kahe saiapoolle vahele, sõovi korral täienda muude lisanditega. Täida saiapoolte vahed makrofleksi või mõne muu vahutavalise vuugitaitematerjaliga (seda saad tõenäoliselt isa või naabrionu käest, äärmisel juhul poest). Makrofleks on siis nagu kaste hamburgeri vahel. Ära tee käsi, silmi ega suud mikrofleksiseks! Oota veidi, kuni segu on tardunud. Anna gvaššvärvi abil vahtkummile mõnusa küpse saia toon. Kaunista pealt penoplastipuru või muude mummudega.

Nii, oledki saanud toreid hamburgeri omanikuks. Seda on ilus vaadata. Kenale taldrikule asetatult võib seda häbi tundmata isegi pidulaval serveerida. Süüa selline hamburger ei kõlba, aga tuju teeb heaks.

Ars Burger, Sally Studio

Kõik lapsed teavad kindlasti, milleks on olemas kokaraamatud – nimelt selleks, et igaüks võiks endale maitsvat sööki valmistada.

Seal on kirjas, kui palju tuleb võtta jahu, liha, piima, suhkrut või soola, ja mida nende ainetega peale hakata. Raamatupoodides võib osta ka selliseid teoseid, kus ei anta retsepte mitte söögitegemiseks, vaid majaehitamiseks, juuste kammimiseks, lillede kasvatamiseks ja koguni rahategemiseks. Mina tahaksin anda selle ajakirja lugejatele, s. t. headele lastele, mõned retseptid moodsa kunsti tegemiseks.

Kahe sõnaga öeldes on moodne kunst kõik see ebatavaline ja eriskummaline kunst, mida ei saa raami sees seinale riputada nagu tavalist pilti. Moodsas kunstis on koostöine ja naljakas, ilus ja kole. Eestis ei ole paljud inimesed moodsa kunstiga veel harjuda jõudnud. Kui neile näidata ilusa lille- või kitsekese pildi või portselanist elevandi asemel näiteks poroloonist

hamburgerit, satuvad nad segadusse. Kõige kurvem on lugu siis, kui nad arvavad, et keelgi üritab nende kulul halba nalja teha.

Tegelikult on juba selle sajandi algusest peale osa kunstnike loonud ja näitustele välja pannud selliseid töid, mis inimestes üllatust ja hämmeldust tekitavad. Mina annan teile ühe lihtsa retsepti, mis on järele proovitud Sally Studio projekti "Lapsed ja moodne kunst" käigus.

Tavaline hamburger

2 keskmist vahtkummi-
ehk poroloonitükki
(4 – 5 cm paksust);
1 keskmine õhuke
(1 cm paksune) vahtkummitükk;
1 paras tükk õhukest
rohelist riidet, tülli või
paksemat kilet; jupp niiti;
makrofleksi;
hästi natuke penoplastipuru;
gvaššvärvi.

Seal,

kus Billund, näeb nüüd lill und...

Niisugused riimid tulevad pähe, kui meenutan päevi Taani Kuningriigis, milles asub üks teine kuningriik:

Legoland

Nii vahvas lõbustus-pargis pole ma enne käinud! Kui päris aus olla, siis ei ole ma kuigi suur raputavate-loksutavate karussellide austaja: mulle meeldib see, kui midagi ka juhtub ja natuke nalja saab. Legomaal saab nalja kõvasti, aga kes soovib, seda ka raputatakse ja loksutatakse, ning kui veab, siis pannakse soovi korral vangi ja pritsitakse märjaks!

Kui Legolandi nimetada kuningriigiks, siis tuleks lisada, et see jaguneb omakorda väikesteks "vürstiriikideks": seal on kuulsate hoonete ja tervete linnajagude mudelitega Miniland, on karussellide krahvkond DUPLOland ja kauboide-indiaanlaste-piraatide piirkond LEGOREDO linn – lisaks neile muidugi trobikond söögi-joogi-müügikohti.

Söök, jook ja müük käivad ikka igal pool enam-vähem ühtemoodi, kuid eriti käremaruvahva on Legolandis...

mängimine

Kõigist Legolandi toredustest said suve lõpus osa ka neli eesti poissi: LEGO maailmameistrivõistlustest osavõtjad JÜRI SAKS Tallinnast, RIVO LIND Tartust ja DELVIS MIHHAILOV Rakverest ning innukas põidlapidaja ANDRI MÄLL Tallinnast. Juba enne võistluste algust kuulutati kõik osavõtjad Sinise elevandi ordeni kavalerideks, mis tähendab seda, et poisid võivad elu lõpuni maailma kõigi Legolandide mõnudest tasuta osasaada! Onnevedu, kas pole?!

Legolandis jäetakse enamjagu maju talvekski õue – kui nad just parajasti remonti ei vaja. Kes seal siis elab, on juba lugeja nuputada!

Aga tegelikult nägid poisid enne Legolandi sõitmist kõvasti vaeva ka: nad osutasid Eesti kõige osavamateks legomeistriteks enam kui pool aastat kestnud televõistlustel.

Billundis võistles 53 last (kellest vaid 7 olid tüdrukud) 22 riigist, võistlejate vanus algas neljast ja lõppes kuueteistkümneme aastaga. Kollasest LEGO ämbriist panid oma mudelid kokku 3–5 aastased, punases panges olid 6–9 aastaste klotsid. 10–14 aastased võistlesid "sinises" rühmas, ning "musta", kõige soliidsemasse gruppi kuulusid 8–16 aastased LEGO TECHNICu kokkupanejad. Viimases rühmas tuligi üks preemiatest Eestile: teise auhinna LEGO karikavõistlustel pälvis 13 aastane Jüri Saks Tallinna Inglise Kolledžist. Hurraa! Ehk on järgmise LEGO maailmameistrivõistluse tšempionide seas teisi eesti lapsi?

Nukravõitu pealkirja juurde tagasi tulles teatan, et 29. septembrist märtsi lõpuni on Legoland suletud ja enamjagu maju-karusselle lume all. MIS SEAL VÕIKS SELLAL TOIMUDA? Kirjutage ja joonistage meile sel teemal fantaseerides! Parimaile LEGO-auhinnad aktsiaseltsilt P.Jahn & Partners Baltic! Peaauhinnaks 1996.a. uudiskarp 639!

Laste kirjad

Taevasale

Väike vemp

Armas Jumal!

Ma tean, et oma ligimest tuleb armastada, aga kui Hakan jälle minu uisu ära võtab, siis lähen ma talle tõesti kallale.

Bertil

Anna andeks,

et ma varem kirjutanud pole, aga ma õppisin kirjutama alles nüüd.

Märta

Armas Jumal,

see oli Rolf, kes kausi ära löhkus, mitte mina. Nüüd on Sul kirjalik tõend.

Jenny

Armas Jumal,

ma tahaksin, et sa teeksid jõulude ja lihavõtte vahele uue püha. Nii, nagu praegu on, ei juhtu sel ajal midagi lõbusat.

Gunnel

Armas Jumal,

kui Sa titat tagasi ei võta, siis ma oma tuba enam ei korista.

Joy

Kallis Jumal!

Mulle meeldib käia kirikus, aga muusika peaks Sul parem olema. Ma loodan, et see ei haava Sinu tundeid. Kas Sa ei võiks kirjutada mõned uued laulud?

Sinu sõber Britta

Kallis Jumal!

Ma olin ühes pulmas, tead küll, ja nad suudlesid teineteist otse keset kirikut. Kas nii tohib teha?

Niklas

Armas Jumal,

jõulud peaksid tulema varem, sest lapsed ei jaksa nii kaua head olla.

Beth

Kallis Jumal,

me oleme kodus hirmus religioossed, nii et meie pärast ei tarvitse Sa muretunda.

Ted

Armas Jumal!

Meie naabrid tülitsevad kogu aeg. Sa peaksid lubama abielluda ainult neil, kes on väga head sõbrad.

Dan

Ühel Sinu pilvel

oli kole vastik nägu. Ma kohkusin hirmsasti ära. Luba, et Sa enam nii ei tee.

Ellen

Tõlkis Allar Sooneste

Helkur pole kelkimiseks,

Kui kolm Hommikumaa tarka läksid Petlemma jõululapsukest tervitama, siis polnud neil öisel teel mingit muret: kirkas täht säras taevas ja ainsatki autot ei olnud veel olemas. Aga praegu on hoopis teised ajad: hämaruses varitseb maanteepervel käijat suur oht.

Mõtle sellele, et meil Eestis

■ tabasid eelmisel aastal liiklusõnnetused 615 jalakäijat. See on, nagu oleksid suure linnakooli kõik õpilased auto ette sattunud...

■ sai vigastada 508 jalakäijat ja hukkus 105 inimest. Paljudes maakoolides polegi nii palju õpilasi...

■ enamjagu surmasaanutest – 73 teekäijat – hukkus hämaral ajal...

■ mitte ükski hukkunutest ja vigastatutest ei kasutanud nähtavat ja nõuete kohaselt kinnitatud helkurit!

Jalakäijad liikluseksamile?

Praegu seda veel karta ei ole. Esi-

vaid hämaras

helkurit vajab küll iga laps.

Helkur on peegel, mis hakkab särama valgusvihuga kohtudes. Seepärast peab helkuril olema piisavalt peegelpindu, et valgus autode poole tagasi peegelduks. Kõige ohtlikum on pimeduses kõndijale selline olukord, kus kaks autot lähenevad teineteisele pooltuledega: siis märkavad nad jalakäijat alles paarikümne meetri kauguselt. Ja kui auto sõidab 80kilomeetris tunnikiiirusega, siis jõuab juht parima tahtmise juures vaevu pidurdamist alustada. Pooltulede valgusvihus on HELKURITA jalakäija autojuhile nähtav 30 M KAUGUSELT, HELKURIKANDJAT aga märkab juht juba 120 MEETRI KAUGUSELT.

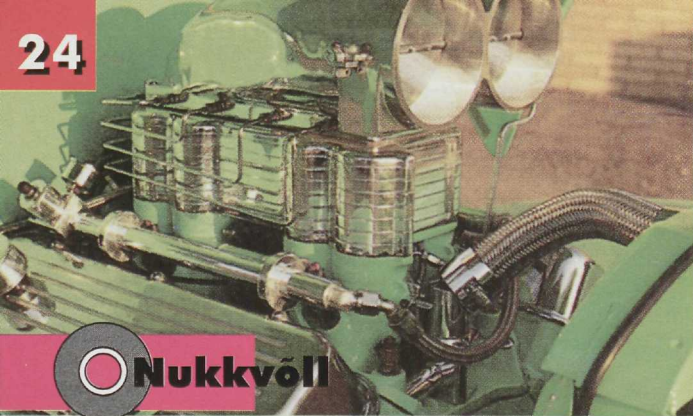
Helkurit on vaja

KIVAID KLEEPSE, mida saab rõivaste külge kinni triikida. Kui helkurid asetsevad varrukasuudes, siis võta hämaral maanteel kõndides käed taskust – muidu ei ole helkijatest ju mingit kasu. Parim kõrgus helkurite kinnitamiseks on 50 – 80 cm – urives nii kõrgel asuvadki autotuled. Nii et muretse endale helkur, siis on ka õhtune maanteeperv sinu jaoks niisama ohutu, nagu oli öine kõrb Hommikumaa tarkadele.

Urve Sellenberg,
laste
liiklusohutus-spetsialist

Liikluseksamile

Nukkvõll

Kõigepealt natuke Willyse Americari sünniloost.

Willyse firma sai oma nime oma looja John North Willyse järgi. Ameerika Ühendriikide Ohio osariigis Toledos asutatud firma sai kuulsaks maastikuautode poolest. Neid toodeti USA

naseni säilinud väga vähe. Rohelise Americari ehitaja on New Jersey' osariigis Matawanis elav Buch Esposito. Buchi masin on võitnud autonäitustel palju auhindu. Haruldase metallkere hankimine oleks läinud väga kalliks ja seepärast langes valik klaaskiust kere kasuks.

Willystel on

nina ja silmad!

Lühidalt veel teisest peaaegu samasugusest autost.

See masin on roosat värvi ja kuulub ühe USA suure transpordifirma omanikule Charlie Baucomile – mehele, kes on ehitanud nii palju autosid, et ta neid kõiki ei mäletagi. Seda teab Bau-

com siiski, et just Willyseid on ta ehitanud kõige rohkem: tervelt 15. Pildil oleva virsikuvärvi Willyse ehitamiseks kulus 11520 tundi, kuid kindlasti läks sellest ajast suur osa roostes kere uue plekiga paikamiseks. Et autot voolujoonelisemaks teha, tasandati pakiruumi katet. Tagumise kaitseraua asemel on autol uued tagatuled, taga-akende vahel aga stopptuli. Auto värv segati salongis kasutatud roosa naha järgi. Ka selle auto mootor on Chevrolet' toode, mida

sõjaväe tarbeks ja kuna põhiorhk oli pandud džiiptide tootmisele, jäi sõiduautode toodang väheseks.

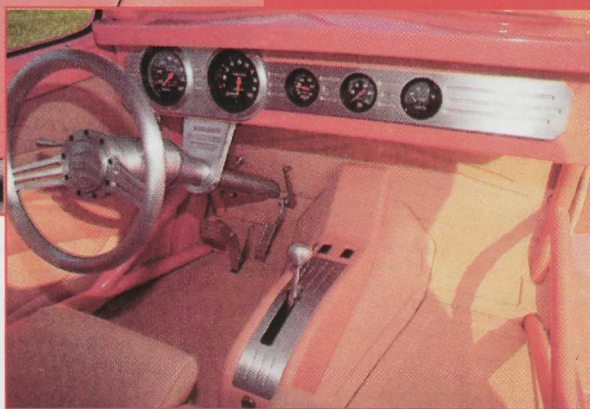
Viimastest sai tänu omapärasele välimusele tuntuks just selle loo kangelane Willyse Americar. Sellist marki autosid on tä-

Auto ehitamisele kulus 3000 töötundi!

Juba mootor üksi on kunstiteos, mille iga osa kallal on tublisti vaeva nähtud. Mootori margiks on Chevrolet, mille võimsust on püütud igati esile tuua. Elektroonilise süüte kõiki toiminguid saab reguleerida kompuutri abil. Auto mootorikatte keskel on ta "nina" – alumiiniumist sõõrmed, mille kaudu õhk mootorisse juhatakse. See süsteem on tehtud ekstra ainult selle auto jaoks! Kompuuterjuhtimisega on ka naerugaasisüsteem, millest auto saab lisavõimsust. Mootor on sel autol üllatavalt ökonoomne: väikesest 80liitrisest bensiinipaagist jätkub (sõidustiilist sõltuvalt) 150-300 kilomeetri pikkuseks sõiduks. Käigukast on nagu mootorgi Chevrolet' toodang. Kerge ja vastupidav raam valmistati terasest. Salongi põhimaterjalideks on hele nahk ja alumiinium, ja sellesse on peidetud 7 Alpine'i kõlarit. Keset armatuurlauda on Pioneer stereosüsteem raadio, kassetmaki ja CD-mängijaga.

Pildil oleva virsikuvärvi Willyse ehitamiseks kulus 11520 tundi

→ Nagu pildilt näha, on auto tagumised rehvid eriti laiad ja seepärast stardib masin paigalt väga kiiresti.

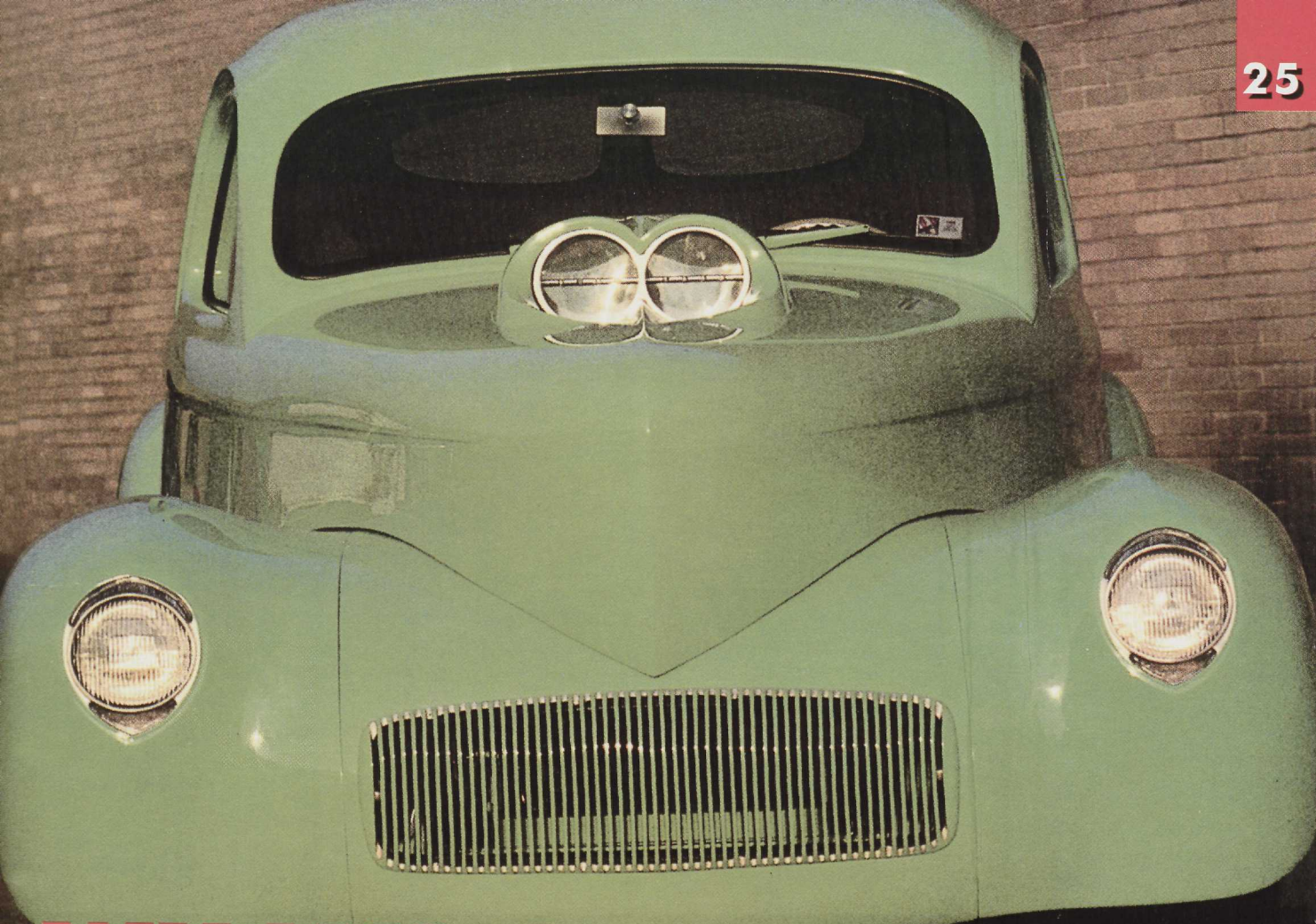

on forsseeritud ja laitmatult viimistletud.

Autol on alumiiniumist rehvid ja väga laiad kummid. Rahul võib olla nii auto välimuse kui sõiduumadustega. Selliste masinatega sõitmisest unistame ju kõik...

Märt Lauks

WILLYS AMERICAR 1941

Mootor
on sel autol
üllatavalt ökonoomne:
väikesest 80liitrisest
bensiinipaagist jätkub
150-300 kilomeetri
pikkuseks sõiduks.

WILLYS
GARDEN STATE

Edgar Valter

NAERU-USS

"Oi, Juku, kui inetu sõna sa ütlesid! Kellelt sa küll seda kuulsid?" – "Jõuluvanalt, isa!" – "See pole võimalik! Millal jõuluvana niiviisi ütles?" – "Ta hüüdis sedasi viis korda – iga kord, kui Ants talle lumepalliga pihta sai!"

"Ema, kas ma võin garaažhi isale appi minna – ta paneb seal autole talvekumme alla!" – "Kas sa pole selleks veel liiga väike, Juku?" – "Oh ei – ma tean juba kõiki sõimusõnu, mida selle juures vaja läheb!"

"Mida sa, Juku, kõigepealt teed, kui matkalt koju jõuad?" – "Teen endale kümme võileiba ja söön ära!" – "Ja siis?" – "Siis joon pool liitrit piima!" – "Ja pärast seda?" – "Lõpetan LEGO kind-

luse kokkupaneku!" – "Ja seejärel?" – "Seejärel keeran teleka lahti!" – "Ja siis?" – "Siis... No siis võtan kindlasti suusad alt!"

"Meie issi ütleb, et emme sööb tal töölesundimisega hinge seest!" – "Mis tööd ta siis tegema peab?" – "Eks ikka jõulukuuse välja viima!" – "Noh, ja kas viib?" – "Alguses punnis ikka vastu, aga enne jüriöö-jooksule minekut ajas asja jutti!"

"Juku, tahaksin sulle jõuluks kinkida ühe sellise raamatu, kus poleks tapmist, tagaajamist, röövimist ega seksi..." – "Selge, mamps – see on telefoniraamat!"

"Vanaema, kas see on tõsi, et kui sa taevasse lähed, siis hakkad pilve peal harfi mängima?" – "Tõsi, Juku!" "Aga kas sa ei peaks juba harfitunde võtma hakkama?"

"Jah, Juku, iga lapse selja taga kõnnib üks ingel!" – "Hea, et sa seda ütlesid, vanaema – nüüd ma siis tean, kes mu eile trepist alla lükkas!"

"Vaata, Juku, ingel lendab õhus!" – "Jäta jutt, Juta – see on pulmakleidiga kärbes!"

Suusavõistlusel saabub Juku finišisse tund aega teistest hiljem. Külmetav ja murelik võimlemisõpetaja küsib halvasti varjatud pahameelega: "Kas sinule, Juku, suusatamine kohe üldse ei meeldi?" – "Miks ei meeldi!" naeratab Juku. "Ega's ma muidu nii kaua lumes oleks mütanud!"

"Tead, ema, täna sain ma koolis kaheksa!" – "Aga Juku, see pole võimalik – koolis kaheksaid ei panda!" – "Miks ei panda: neli kahte järjest teeb ju kokku kaheksa!"

"Maletajad".

Meelis Leppoja (11),
Tartu 14. keskkool

"Hokimängijad".

Esmajõulu röömusõnum

Eestindanud Ott Arder

Inglise rahvalaul

B♭ Gm Dm E♭ B♭ E♭ Gm Dm E♭

Jõu-lu es-ma-se öö röö-mu-sõ-nu-mi kui in-gel kar-jas-tel

B♭ E♭ F7 B♭ F7 B♭ Gm Dm E♭

tõi, siis neil hirm hin-ge löi. Vae-sed lam-bu-rid väl-ja pääl pi-me-dal

B♭ E♭ Gm Dm E♭ B♭ E♭ F7 B♭ F7 B♭ F7 B♭

öö, äk-ki kuu-lu-tab nen-de-le sää-l ing-li hää-l: Jõu-lud käes! Jõu-lud

F7 Gm C7 F B♭ Dm E♭ B♭ E♭ F7 B♭ F7 B♭

käes! Jõu-lud vii-maks käes! Pääst-ja teil sün-di-nud on tões ja väes!

2.

Üles vaadates röömsaks sai karjaste meel,
tähte uut nähes hiilguses taevalael.
Idakaarde see täht õige kauaks jäi veel,
võimsalt kallates valgust nii päeval kui ööl.
Jõulud käes! Jõulud käes! Jõulud viimaks käes!
Päästja teil sündinud on tões ja väes!

3.

Sama tähe valgel siis kaugelt Hommikumaalt
kolme tarka viis tee külla Kuningale.
Kindel tarkade meel, tähe järgi, mis eel
viibis kolm tarka teel mitmel päeval ja ööl.
Jõulud käes!...

4.

Idast loodesse tee tähte ja tarku tõi,
kus Petlemma kohale täht seisma jäi.
Tõi taevasse väe ere valgus ja võim
targad just sinna paika, kus Jeesuse söim.
Jõulud käes!...

5.

Leidnud söime sees uinunud Jeesuse eest,
hardas austuses põlvedel kolm tarka meest;
kulda, viirukit ja mürri laps kõigi käest saab,
kes täis röömu, et Kuningas neid vabastab.
Jõulud käes!...

Leen Kunman
Tartu Tamme Gümnaasium, 9. c kl

ELAS KORD PÄKAPIKK PIKK. SEE PÄKAPIKK OLII NIISAMA PIKK KUI INIMESED. JÕULUVANA EI JULGENUD SEDA PÄKAPIKKU AKENDE TAHA HIILIMA SAATA, SEST KÕIK LAPSED OLEKSID TEDA MÄRGANUD.

PÄKAPIKK PIKK OLII VÄGA KURB. TEISED KÄISID KÕIK HIILIMAS, AGA TEMA PIDI KOMME JA KINGITUSI PAKKIMA.

ÜKSKORD, KUI KÕIK TEISED PÄKAPIKUD OLID HIILIMAS JA JÕULUVANA OMA KABINETIS, NUKRUTSES PIKK OMAETTE. ÄKKI ILMUS TEMA ETTE VÕLUR, KES KÜSIS: "MIKS SA NII KURB OLED?"

PÄKAPIKK VASTAS: "MIKS MA EI PEAKS SIIS KURB OLEMA, KUI TEISED PÄKAPIKUD KÄIVAD HIILIMAS, AGA MINA PEAN KODUS ISTUMA!" VÕLUR ÜTLES: "KAS TAHAD, MA MUUDAN SIND VÄIKESEKS?" – "MUIDUGI TAHANI!" ÜTLES PÄKAPIKK KOHE RÕÕSAMAKS MUUTUDES. JA VÕLUR ÜTLES JÄRGMISED SÕNAD: "KEKS, KAKS KAHANEMA, PLIKS, PLAKS,

PISEMAKS!" KOHE OLIGI PÄKAPIKK PIKK VÄIKE.

TA LÄKS JÕULUVANA JUURDE. JÕULUVANA OLII AMETIS PABERIMAJANDUSEGA JA KÜSIS PILKU PABERILT TÕSTMATA: "KES SEAL ON?" – "MINA, PÄKAPIKK PIKK!"

"LÕPUKS OMETI OLED VAIKSELT KÕNDIMISE ÄRA ÕPPINUD! LÄHME, MA AITAN SUL KOMMID ÄRA PAKKIDA." ALLES NÜÜD TÕSTIS JÕULUVANA PILGU OMA TÖÖLT: "KUS SA OLED?"

"MA OLEN JU SINU EES! KAS NÜÜD NÄED?"

"JAH, NÜÜD NÄEN! AGA MA EI MÕISTA, KUIDAS SA NII VÄIKESEKS SAIDI!"

PÄKAPIKK PIKK JUTUSTAS TALLE KOGU LOO.

"OH, KUI TORE – NÜÜD VÕID SINA KA HIILIMA MINNA!" ÜTLES JÕULUVANA. "JA NIMEKS PANEME SULLE PÄKA."

NII HAKKASKI PÄKA OMA ESIMEST HIILIMISÜLEANNET TÄITMA. VÕIB-OLLA ON TA JUST PRAEGU SINU AKNA TAGA?

KADI RUIISO Suure-Jaani
gümnaasiumi IV b klassist

PÄKAPIKK – PIKAPÄKK

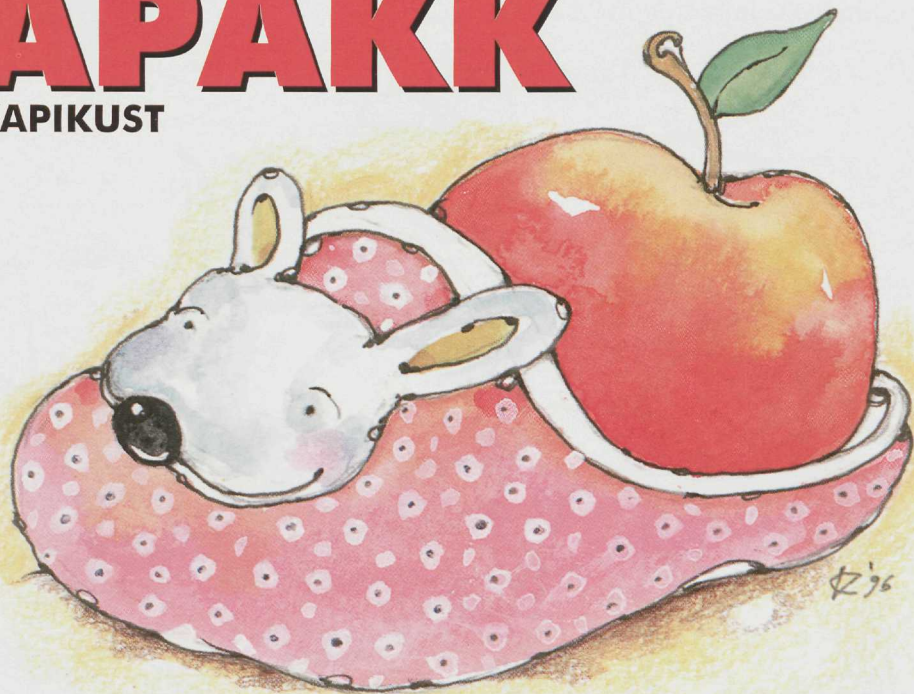
MUINASJUTT PÄKAPIKUST

**PÄKAPIKK
PUHKAB**

HOMMIKUL, KUI ÄRKASIN,
KOHE OMA VOODI EES
PÄKAPIKKU MÄRKASIN
TUKASTAMAS SUSSI SEES.

TÖÖST VIST VÄSIS VÄIKE SELL –
ÕUN ON RASKE TEMALE!
ÜHEKSANDAL KORRUSEL
PEALEGI ME ELAME...

Leelo Tungal

Pigari piparkook

Alles siis, kui piparkoogid on täiesti jahtunud, võid neid kaunistada suhkruvõbaga. Selleks lisa 200 grammile tuhksuhkrule 2 vahustatud munavalget ja veidi sidruni- või jõhvikamahla ning hõõru kõik see hea kraam kähku ühtlaseks seguks. Kui kodus pole tordipritsi, siis pane võõp kilekotti ning löika selle ühte nurka väike auk. Selle kaudu saad piparkoogile lasta võõbatriipe, sakke ja täppe. Osavnäpud võivad kookidele nimesidki kirjutada. Head näksimist!

Küllap oled juba piparkoogivormid kapisopist üles otsinud ja esimesed plaaditäied ka valmis küpsetanud. Igas peres on ju omad vanad armsad piparkoogivormid, aga vahel tahaks teha hoopis teistmoodi küpsiseid. Ega see väga raske olegi: joonista papile või paksemale paberile mõni vahva kuju ja löika see välja. (Väga pitsilist figuuri ei maksa teha, seda on raske välja lõigata ja ahjuplaadil võib ta ka oma kuju kaotada.) Meie pakume

Sulle kopeerimiseks jõulusoki ja sabatähe.

Mõlemad piparkoogid võid ka kuusele riputada – selleks pead kohe, kui koogid ahjust võetud, neisse augud torkama. Hiljem muutuvad piparkoogid kõvaks ja võivad puutikuga torkimisel murenedada.

Piparkoogid joonistas Kirke

Tee ise film!

Pane pildid elama pöörleva ketta abil – seda ketast kutsutakse, muide, keeltmurdva nimega "fenakistoskoop". Kui ketas kenasti liigub, siis saab pildireast peaaegu päris film!

Vajad:

- paberit ja pliiatsit
- sirklit
- paksu pappi
- kääre
- malli
- vanu ajalehti
- paberinuga
- liimi
- plastiliini
- puupulka
- suurt peeglit

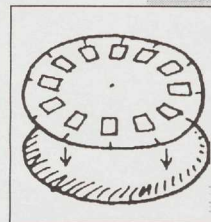
On alles kino!

Ei tea, mida tegid lapsed saja ühe aasta eest, kui kinosid veel polnud? Jah: tänavu jõulukuus saab kino saja ühe aastaseks: esimesena näitasid publikule liikuvaid pilte prantslased vennad Lumière'id (loe: lumiärid) 1895. a. detsembris.

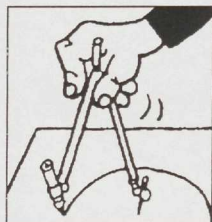
3.

Tee malli abil mõlemale kettale 12 võrdse vahega märki – justnagu joonistaksid kella!

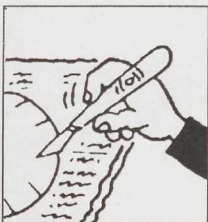
6.

Liimi paberketas pappketta peale, pildid ülespoole, muidugi. Sisselõiked säti täpselt kohakuti, nii et nendest läbi saaks vaadata.

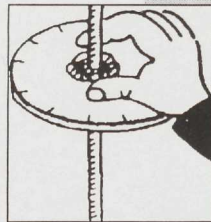
1.

Joonista sirkli abil kaks ringi raadiusega 12 cm – ühe paksule papile, teise paberile!

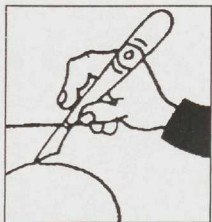
4.

Ohutuse mõttes kata laud vanade ajalehtedega. Tee märkide kohale skalpelli või hästi terava noaga väljalõiked – kui oled alles väike, siis palu kedagi vanemat endale appi.

7.

Tee ketaste keskkoha auk ja pista sellest läbi puupulk. Kinnita pulk plastiliini abil.

2.

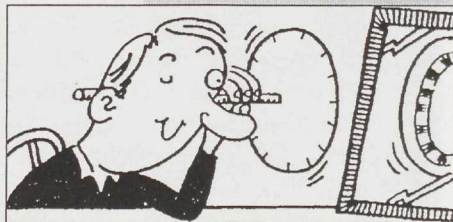
Märgi ära ringide keskpunktid ja lõika kettad korralikult välja.

Lõika välja 12 Chaplinit! ✂

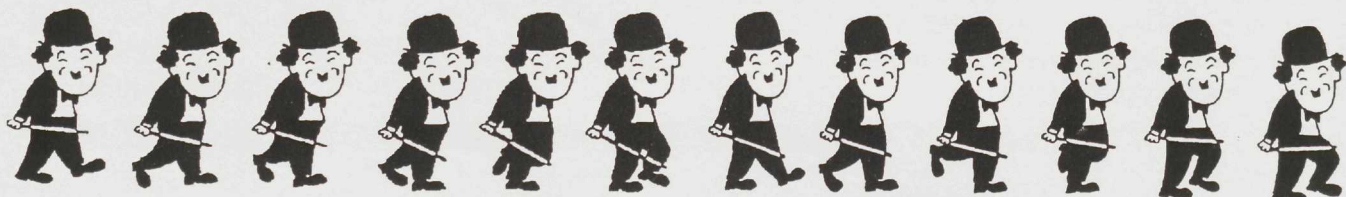
5.

Lõika välja 12 Chaplinit ja kleebi paberketta iga sisselõike kohale üks pilt. Ära piltide järjekorda segi aja!

8.

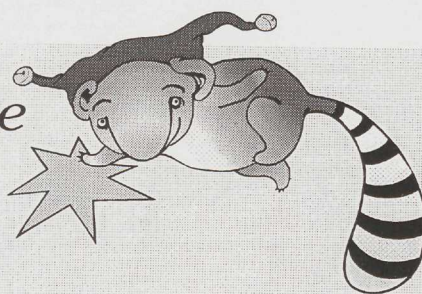
Istu oma fenakistoskoobiga peegli ette. Keeruta puupulka ja vaata läbi pilude – näed, kuidas Charlie kõnnib! Kino missugune!

Rõõmsaid jõule!

Soovib

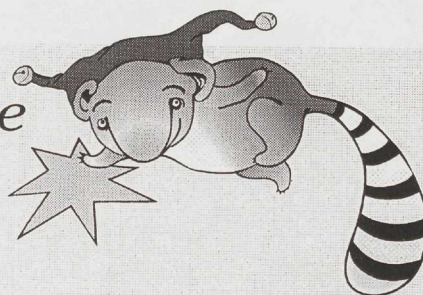
... ja Triibu-Liine

Rõõmsaid jõule!

Soovib

... ja Triibu-Liine

Edgar Valter joonistas headele lastele paari jõulupostkaarte. Võid need välja lõigata ja oma parimatele sõpradele saata. Ära unusta paraja suurusega ümbrikke osta ja nendele marke peale kleepida!

Barbindus

Barbie ei talu igavust!

Kui Barbie oli oma kodu korda saanud, hakkas tal seal äkki igav. Kunstnikud leiutasid küll nukule uhkeid rõivaid, kingi ja ehteid, kuid kaasavarast polnud kasu – seda polnud kellelegi näidata! Siis mõeldi välja kaval trikk: Barbie ehtekarpi pandi täpselt samasugused ehted ka nuku omaniku jaoks. Küsi vanaemalt, mida ta kolmekümne aasta eest kandis, siis saad päris hea ülevaate Barbie tollasest varandusest. Laiad võöd, tikk-kontsadega kingad, kaharad see-likud ja päikesepriid – kõik need asjad olid nukulgi olemas! Barbie ei soovinud enam laiselda, vaid tahtis käia suplemas, suusatamas ja autoga sõitmas. 1961 sündis poissnukk Ken, kes oli Barbist sentimeetri võrra

Stiilne Ken silindris ja frakis aastal 1965.

pikem – paras tantsupartner tudengiballil, kus nad saatuse (ja lelumeistrite) tahtel tutvusidki. Ken kandis ilusaid rõivaid (muide, ta pintsakutaskust ei puudunud ka California kaart ja autovõtmed!) ja Matteli juhtkond kinnitas, et pulmadeni asi ei lähe – Ken jääb igavesti Barbie austajaks. Aga võta näpust: kas võlus Barbie Keni oma musikaalsusega või hakkas ta hoopis pulmakleitit tahtma – igatahes olid Matteli 1965. aastal valminud

“Barbie pulmapidu”

komplektis nii frakk, silinder, pulmakleit kui tilluke kuldsõrmus. (Nojah, juba kahe aasta eest tulid müügile Barbie pulmarõivad – aga selle komplekti juurde veel peigmees ei kuulunud!) Sellal ilmus koguni ajakiri “Barbie ja Ken”, mis kirjutas nukupaari reisist Euroopasse ja nende esinemistest laval. Kes soovis nukke kuulda, võis osta

heliplaadi “Barbie laulab!” kuue Barbie ja Keni lauluga. Muidugi oli Barbil endal ka grammofon ja kaunis plaadimapp. Barbie lauludest sai tuntuimaks romantiline “Liin on kinni” (The Busy Buzz), milles nukuneiu jutustas sellest, et kui ta Keni telefoninumbrit valides kuuleb kinnisi signaale, siis jääb ta süda rahule: küllap helistab Ken parajasti just talle. Võib aga arvata, et lapsevanemate südamed hakkasid hoopis ärevamalt põksuma: kas

Kui Ken läheb Barbiega kohtama, ajab ta habet sooja vee ja habemeajamiskreemiga. Külma vesi paneb habeme uuesti kasvama.

on telefon viimane asi, mille ta Barbie ei saa elada? Ega olnud küll... Aga sellest järgimises numbris!

Matteli auhindadeks on seekord suusavarustusega Kenid!

NB!

20. jaanuariks ootame toimetuse (Pärnu mnt. 59, Tallinn EE0001) fantastilisi moejoonistusi teemal “Barbie ja Ken Otepääl suusatamas”.

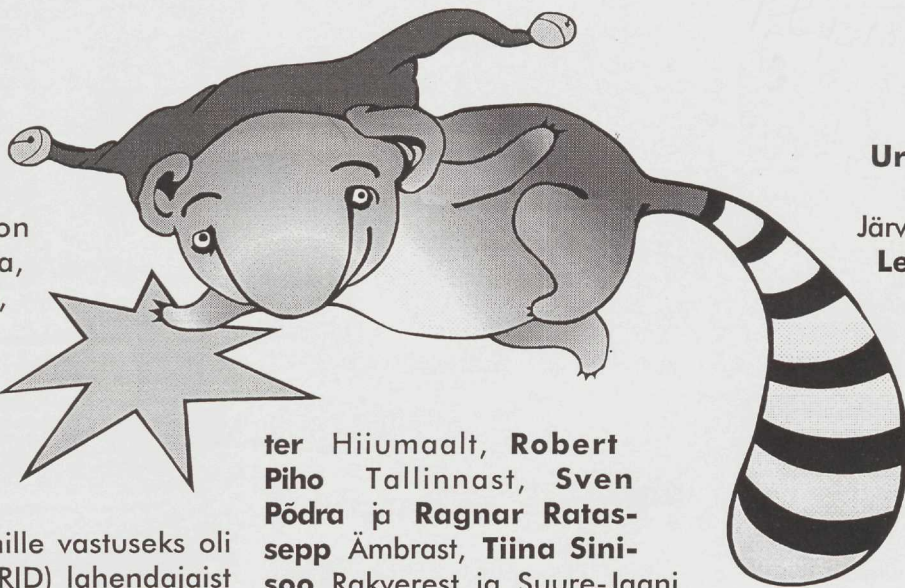
MATTEL

Triibu-Liine
Nessukesel on
rõõm teatada,
et ahvisõpru,
maadeavas-
tajaid ja nu-
pumehi lei-
dub lugejate
seas maa ja
ilm!

Ristsõna (mille vastuseks oli
TELEREPORTERID) lahendajaist
saavad auhinnad (Tõnu
Raadiku helikassetid) **Maria
Juur** Tallinnast, **Dima Koptev**
Tänassilmast ja **Maarja Pae-
salu** Lagedilt.

Maadeavastajatest teati
kõige enam Kolumbust, Coo-
ki, Bellingshausenit ja Marco
Polot.

Auhinnad – kirjastuse Huma
Juku-raamatud – saavad
Marek ReiJürist, **Taimer Kös-**

ter Hiiumaalt, **Robert
Piho** Tallinnast, **Sven
Põdra** ja **Ragnar Ratas-
sepp** Ämbrast, **Tiina Sini-
soo** Rakverest ja Suure-Jaani
gümnaasiumi **IV b klass.**

Barbie seljakotid kuuluvad
Piia Kristiina Millerile Taba-
salust ning **Kristiina Roomet-
sale** ja **Marsille Volmerile**
Ruilast ning **Kaie Treimanile**
Sauelt.

Ahvidest on lugejate seas
kõige popimad gorilla, paa-
vian, makaak ja orangutang.

Perepiletid saavad **Elari
Haugas** Raasikult, **Aive,**

**Urmas ja Kaspar
Kaldra** Kohtla-
Järvelt, **Eva-Maria
Lee** Saarepeedist,
**Kadri ja Piret
Raudvere** ning
**Jaana,
Jaanus ja
Rita Rõõmus**
Võrust,
**Madis Ruus-
mann**
Pärnust,
Marianne

Trampas Türiilt ja **Priit
Vendelin** Suure-Jaanist.

Raamatudetektiivi ristsõna
oli koostatud JAAN RANNAPI
loomingust. "Röövel Rinaldo"
läheb **Leana Tshmiri, Elari
Haugase** ja **Marek Rei** raa-
maturiilusse.

Triibu-Liine soovib kõigile
head nägemist, head lugemist!

Tere!

Siin on üks 12aastane
tüdruk. Tahaksin pidada
kirjavahetust eesti tüdrukuga,
kes oskab soome keelt.

Harrastused: ujumine,
lugemine, kirjavahetus.
Oleks vahva, kui saadaksid
ka oma foto.

Anni Mäkinen, Meijerintie
14, 07230 Monninkylä,
Soome/ Finland

Hei, eesti lapsed!
Olen 11aastane tüdruk
ja soovin kirjavahetust
11-13aastastega. Minu
hobid on muusika, tants,
ujumine, lugemine ja
kirjavahetuse pidamine.
Kirjutage soome või inglise
keeles!

Leena Lindfors,
Mielahdentie 20, 38760
Venesjärvi, Soome

Hello!

I'm 10 years old girl from
Finland and I play violin. I'm
waiting the letters in English
from Estonian girls (9 - 11).

Venla Laitala,
Kimalaisenkujä 1,
32700 Huittinen,
Soome

PEB
12E/1378 96,2

Foto Inge Raandi

Ken,
kes seisab vasakul ja
Peeter
on poissõinglid,
kes kuulutasid
jõulusõnumit
Haapsalu Toomkirikus.

2000